

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-féle HÁZ)

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETO KÖZLEMENYEK KÜLDENDŐK. —

→ KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. ←

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. • EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSÉS-féle HÁZ)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VÉTEK FEL.

Az időleges házádomentességnek új törvénnyel való szabályozása.

Az 1896. évi XXIII. t.-c. 4. §-a az általános házbér adó alá tartozó és legalább tízezer lakosu városokban új épületekre és toldalék építkezésekre 15 évi, lerombolt házak helyén emelt új épületekre 12 évi házádomentességet állapít meg az 1868. évi XXII. t.-c.-ben megállapított 10, illetve 8 évi adómentességgel szemben és az előlídezt törvénycikk 5. §-a az 1905. évi december hó végéig ilyen városokban fölépített legalább is egyetemes házakra nézve megengedi, hogy ha azok nagyobb terjedelmű és kiváló fontosságu városrész-rendezések következtében létesültek, ezen adómentességet a pénzügyminiszter a törvényhozásnak való bejelentés mellett további három évvel meghosszabbíthassa.

Az utóbb említett rendelkezés hatálya az elmúlt 1905. év végével lejárt és mivel kétségtelen, hogy ha ezen törvényes intézkedésre az 1896. évben szükség volt, még nagyobb szükség van ma, amikor a vidéki városok fejlődése és kiépülése olyan korszakban melynek vezető férfiai a nemzeti erők kifejlését különösen a magyar nemzet gazdasági megerősítését vallják főcéljukul, nagyobb arányokban méltán remélhető: kétségtelen, hogy ezen kedvezményre kiszabott határidőnek törvényhozási uton való meghosszabbításáról gondoskodni szükséges. Időszerű tehát egyáltalán az 1896. évi XXIII. t.-cz., némely rendelkezéseinek oly irányu módosítása is mely a kitűzött célt, t. i. egészséges és tűzbiztos lakások nagyobb számban való létesülését, ezzel a városoknak fejlődését, az eddiginél nagyobb mértékben előmozdítani és emellett az államkincstár pénzügyi érdekeit is kielégítené.

Házadó törvényeink általában különbséget tesznek házádomentesség szempontjából azon új és toldalék-épületek között, amelyek addig be nem épített területeken jöttek létre és azok között, amelyek régi épület helyén emeltettek. Ez a megkülönböztetés a közérdek szempontjából káros, mert mintegy megakadályozni törekszik a régi épületek lerombolását és újra fölépítését. A régi épületek nagyrésze pedig a városokban sem az egészségügyi, sem a tűzbiztonsági követelményeket ki nem elégíti; ablakaik szűkek, falaik nedvesek, minélfogva a bennük levő lakások nél-

külözik az éltető világosságot és a jó levegőt. Tetőzetük, bejárataik, lépcsőik szűkek, tűzveszély esetén nem nyújtanak elég alkalmat a menekülésre. Ennélfogva azoknak új épületekkel való kicserélése ugy a polgárok anyagi érdekei mint különösen egészségügyi érdekei szempontjából kívánatos és előmozdítandó volna annál inkább, mert hiszen az állampolgárok anyagi érdekeinek előmozdítása, valamint egészségügyi helyzetüknek javítása az államra nézve is közvetve pénzügyi hasznot jelent. Az a 2—3 évi különbség pedig, amely jelenleg a régi épületek és a be nem épített telkeken létesült új házak adómentessége között van, az államkincstárra nézve pénzügyi szempontból igen kis jelentőségű és ez a csekély különbség bőven visszatérülne a házak újraépítése esetén abból, hogy tapasztalás szerint a régi házak helyén többnyire olyan épületek létesülnek, amelyek több helyiségből állván és kiépítésüknél fogva is nagyobb bérjövödelmet hozván, az államkincstár részére házádomentesség, amely a be nem épített telken emelt új épületekre nézve hasonló föltételek mellett törvényhatóságilag biztosítva van.

Igazságtalan az 1896. évi XXIII. t.-cz. 4. §-ának azon korlátozó rendelkezése, amely szerint az ezen szakaszban biztosított 15, illetve 12 évi állami házádomentesség csak azon városokban létesült új épületekre terjed ki, melyeknek 10.000-nél több lakosa van és amelyek egyszersmind általános házbéradó alá tartoznak. A törvényhatósági joggal felruházott városok egyrésze ugyanis nagy és sűrűn benépesült külső területtel rendelkezik, amelyen kizárólag a háztulajdonos, vagy annak külső gazdasági cselédei által használt kisebb lakások nagy számban vannak s ennélfogva ezen városok az 1868. évi XXII. t.-cz. 4. §-a értelmében általános házbéradó alá jelenleg nem tartoznak és jövőben sem lesznek besorozhatók. De ezen városok egyébként ép úgy teljesítik a maguk területén az átutalt közigazgatási feladatokat, sőt ezeket gyakran a határ nagy terjedelménél fogva viszonylag

nagyobb nehézséggel és nagyobb költséggel végzik, mint az általános házbéradó alá tartozó városok. Nem méltányos és nem indokolt tehát, hogy ezért, mert külső határunk terjedelmes, az általános házbéradó alá tartozó városokkal szemben mostohább elbánásban részesítsenek s a városok fejlődésének egyik előmozdító eszközét képező nagyobb házmentességből csupán ezen okból kizárassanak. Szükséges tehát az országgyűlés képviselőháza elé oly értelmű törvényjavaslatot terjeszteni, melynek értelmében az XXIII. t.-cz. 4. §-ában megszabott, de a legalább 10.000 lakossal bíró és általános házbéradó alá tartozó városokra korlátozott nagyobb házádomentesség, valamint az ugyanezen t.-cz. 5. §-ában biztosított és határidő tekintetében meghosszabbítandó további házádomentesség a 4. §-ban megszabottakon kívül az összes, tehát törvényhatósági joggal felruházott városokra is kiterjesztessék, amelyek ez időszerint általános házbéradó alá nem tartoznak.

Az 1896. évi XXIII. t.-cz. 5. §-a fölhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a 4. §-ban említett általános házbéradó alá tartozó városokban nagyobb terjedelmű és kiváló fontosságu városrész-rendezések esetén az 1905. évi december hó végéig fölépült, legalább is egyemeletes házakra nézve az előző szakaszban megállapított 15, illetőleg 12 évi házádomentességet a törvényhozásnak való bejelentés mellett még három évvel meghosszabbíthassa. Ez az üdvös intézkedés egyrészt a városok fejlődését, másrészt a lakásviszonyok javulását volna hivatva előmozdítani. A határidő azonban — melyre ezen kedvezmény engedélyezettett — már lejárt, és miután az elérni kívánt eredmény még csak kis mértékben következett be, ezen kedvezmény hatályát meghosszabbítani, vagy állandósítani minden esetre szükséges lenne. Kívánatos azonban, hogy egy alkalommal az ezen kedvezményre vonatkozó törvényes rendelkezés úgy módosíttassék, hogy egyrészt igazságosabbá váljék, másrészt a városok egészséges fejlődését jobban biztosítsa.

Amidőn ugyanis ezen kedvezmény csakis a városrész-rendezések esetére és legalább egyemeletes házakra szorított, csupán a vagyonos osztály érdekeit szolgálhatja. Egyemeletes há-

zakat ugyanis csak nagyobb tőkével s a legtöbb esetben a tőke jobb kamatoztatása érdekében építenek; különösen olyan helyeken ahol nagyobb terjedelmű és kiváló fontosságú városrész-rendezés történik, ahol tehát a telkek magas ára mellett csak nagy tőkével rendelkező egyének szerezhetnek telket. Ujabban Európa-szerre — így hazánkban is — fölkerekedett az az irányzat, amely családi házak építését kívánja előmozdítani és ezzel az anyagilag kedvezőtlen helyzetben levő társadalmi osztályoknak anyagi és egészségi érdekeit védelmezni. Ez a mozgalom főképp munkások és tisztviselő telepek építésében nyer gyakorlati kifejezést, — mivel ezen társadalmi osztályok vannak leginkább arra rászorulva, hogy — ha a város központjától messzebb is — de egészséges és viszonylag olcsó lakáshoz jussanak. Az ily telepek létesítése pedig a városrész-rendezések fogalma alá nem vonható és azok, akik ilyen családi lakásokat építtetnek rendszerint nem rendelkeznek annyi tőkével, hogy emeletes házakat építhessenek.

Az egészséges családi lakásoknak társadalmi, gazdasági, egészségügyi és anyagi szempontból való fontosságát, de még erkölcsi jelentőségét is, nem szükséges ez alkalommal részletesen fejtegetni. Itt csak arra kívánunk rámutatni, hogyha ez a nagyobb házadómentesség a létesülő új városrészekre, tisztviselő és munkástelepekre is kiterjesztik, abból az államkincstárra kár nem hárul, mivel ezek a családi lakások ép olyan adóalapot képeznek, mint az emeletes épületek, sőt ha azok nagyobb számmal való létesítésére a föltételek kedvezőbbé tétetnének, az adóalap gyarapodnék és emellett számos szegény család jutna egészséges és barátságos otthonhoz.

Azt hisszük tehát, hogy nemcsak szorosan vett városi érdekeket, de általános és nagy érdeket szolgálunk és az államkincstár érdekeit is figyelembe vesszük akkor, midőn követeljük, hogy az 1896. évi XXIII. t.-cz. 5. §-ában foglalt házadómentességi kedvezmény meghosszabítása iránt előterjesztendő törvényjavaslatban arról is gondoskodás történjék, hogy ezen nagyobb adómentesség a földszintes házakra továbbá a tisztviselő és munkástelepekre és általában mind azon külső területeken létrejövő építkezésekre kiterjesztésük, amelyek addig beépítve nem voltak és gazdasági célokra használt területekből válnak belterületekké, az illető város kiegészítő részeivé.

Kisipari szövetkezések.

Sok szó esik mostanában a kisiparosok felsegítéséről és a magyar kereskedelemről. A kisiparosok minden barátja csak örömmel üdvözölheti, ha a közérdeklődés nagyobb mértékben fordul a felé a kérdés felé, hogyan lehetne társadalmi úton és a törvényhozás segítségével lendíteni a kisipar szembeszökő bajain és utját vágni a kisiparosok tagaghatatlan pusztulásának.

Hiszen elvégre a kisipar kérdése majdnem két millió ember érdekét érinti.

Az utolsó népszámlálás alkalmával 619923 önálló kisiparos volt, akiknek 920004 eltartott — családtag kenyeréről kellett gondos-

kodni. Ez a szám a népszámlálás óta lefolyt nyolc év alatt kétszázötven százalékkal megnövekedett és ma már bizonyára megközelíti az önálló iparosok s az általuk eltartottak száma a két millió lelket, hazánk népességének jó egytizedét.

A kisipar pusztulása nyilvánvaló és főleg két okra vezethető vissza, az egyik a gyár- ipar mind erősebb versenye, a másik a munkások fokozódott igénye a munkaadó kisiparossal szemben. E két malomkö között öröklődik meg a kisipar. A nagyiparos tömegesen, tehát olcsóbban szerzi be nyersanyagát, komplexált gépek és egyéb termelőeszközök segítségével produkál, ami üzemi kiadásait aránytalanul olcsóbbá teszi, ezen felül tömegárukat olcsóbban juttathatja a fogyasztók kezébe s így halálos versenyt támaszt a kisiparnak.

A baj forrásait ismerve, nem nehéz megtalálni az orvosságot is. Mindenekelőtt nagyobb támogatásra tarthat igényt a kisipar a közhatalom részéről. Most a husszállítások nagyobb részét a nagyipar kapja, ha ebből több jutna a kisiparnak s ha az ezenfelül adó- és tarifális kedvezményt kaphatna, lényegesen javulna a helyzete. Az állami támogatás azonban egyedül nem tud a kisipar helyzetét javítani, ki kell ezt egészíteni a kisiparosok gazdasági szervezkedésével.

A gazdasági szervezkedés pedig nem lehet más, mint a kisiparosok tömörülése szövetkezetekben. Így egyesült erővel könnyen kivédhetik a gazdasági elszigeteltség hátrányait. Külföldön a kisiparosok szövetkezése évtizedek óta áldásosan működik. Hazánkban is megvan a szabóiparosok hitel- és termelőszövetkezete, mely máris impozáns fejlődést mutat fel és duzzadó vitorlákkal halad a kitűzött cél felé.

Most, hogy ismét előtérbe nyomul a szövetkezés eszméje, terjesszük ezt s alapítsunk kisipari szövetkezeteket az ország minden részében és a szét szórt szövetkezetek azután maguk is egyesüljenek országos szövetkezetté, erőteljes koncentrációval és körültekintő működéssel, a nagy országos szervezet könnyen építhető fel s megteremti a fővárosban az országos ipari és kereskedelmi centrumában a maga akcióképes hatalmas központját, amely azután a köz- és katonai szállításokat vállalja és kötelességéhez tartozó szövetkezetek között elosztja, mint ahogy példának okáért jelenleg a szesz kontingens elosztása történik.

Ez a nagyarányú s minden téren kiépített szervezete a kisiparnak az egyik oldalon talpra állítaná a kisipart és két millió közvetlenül érdekelt ember sorsát biztosítaná, a másik oldalon pedig szinte beláthatatlan mértékben emelné — Magyarország ipari termelőképességét és ezzel egyuttal friss vért öntene kereskedelmünk életébe is.

Nem is szólva azon mérhetetlen hasznorról, amely hazánkra társadalmi és politikai szempontból hárulna, ha a pusztuló kisipar életerős államfentartó réteggé alakulna.

TÁRCA.

Huszár-tréfa.

(Folytatás.)

Addig nézett, amíg őt is meglátták. A legfiatalabbik vette észre. Kisompolygott s hátul kerülve megölelte s hozta magával az ivóba.

— Csak egy forduló szép asszony. Hej Salamon, üresek a korsók!

Salamon szeméi tüzes karikákat szórták, mikor Sárát meglátta.

Reszkette töltötte meg a korsókat és alázatosan kérő pillantást vetett a major úrra.

— Ha a méltóságos gróf . . .

A cigányok ráhúzták a frisset. Az ifju tiszt

úr pedig forgatta kelleltenül is a szép asszonyt. Drága zsákmány, oda nem adná a világot.

— Méltóságos ur, — alázatosan könyörgöm, a feleségem . . . a hites feleségem. —

A méltóságos ur jóakarólag intett Salamonnak, a szép asszonyra is vetett egy pillantást, aztán felpattant az asztal mellől.

— Utánam gyerekek!

Vége volt a muzsikának, a táncoló tiszt is eleresztette Sárát. Egy esőket szeretett volna bucsuzóul a kicsattanó piros ajkakra nyomni, de Salamon éppen jókor hozta a kardját, s közbe lépett.

— Annyit mondok Salamon, igen szép neked ez az asszony, öreg vagy te hozzá . . . jól vigyáz, jól!

Másnap estefelől hajlott az idő, mikor az erdő fölől magános lovas ügetett a badalai korszának.

Salamon földig hajolt előtte: a méltóságos ur volt.

Bevitte a saját szép szobájába. Ott is az első helyre ültette.

— Mi jóval szolgálhatok édes, méltóságos gróf uram?

— Te Salamon, azt mondják, hogy szereted a feleségedet, igaz-e?

— Az öreg zsidó bűnbánóan tette mindkét kezét a mellére.

— Félted is?

— Az asszony könnyen botlik míg fiatal.

— Te pedig öregecske vagy, he? Tudod-e, mi az ujság?

— Ujság?

— Vasárnap éjjel egy óraker ellopják a feleségedet.

— Jaj, őrizd meg a gonosztól, Jehova!

— Meg akarod menteni?

— Csokolom a méltóságos ur kezét — hogy ne akarnám. Elviszem a világ végére, még azon is túl egy stációval, csak el ne lopják az én szép Sárámot, az én kedves Sárámot.

— No mit csinálsz vele?

— Kérek husznöt pandurt a vármegyétől, egy kisérem át Munkácsra, az egyik tántijához.

— Nem érik el Munkácsot soha. A pandurokat a „Becsai csárdá“-ban leitatják s akkor . . .

— Akkor . . . akkor, jaj nekem . . . akkor az én Sárám —

— Huszár karjába jut.

— Inkább a pokolba, az a tűz jobban megéget . . . Mit tegyek, édes drága méltóságos ur?

— Hm, nagy dolog az. Hát ha az a te szép Sárád inkább szereti a szép huszárokat, mint téged?

— Az . . . az nem lehet méltóságos gróf ur nem lehet, az én Sárám szép, mint a jerikói rózsá de becsületes, mint a Zsuzsanna. Tetszik ismerni a történetét a bibliából . . . ?

— De a huszártiszt szép is . . . fiatal is, szereti a feleségedet. Ellopja tőled, aztán ütheted a nyomát bottal.

— Segítsen drága méltóságos ur, a menyeyi jussomnak harminc procenjét odaigérem, ha megsegít.

— Könnyebb ideigérem, mint megadni, Salamon. Hanem ha csakugyan szereted a feleséged — megmentjük.

— Meg . . . meg . . . megmentjük . . . Hallod-e Sára, hallod-e? Jere már, jere . . . esőlkölj kezét a méltóságos urnak . . . ő szeret téged ő megment!

Sára csodálkozva jött be a konyháról, s lángbaborult arccal közeledett az asztalhoz.

— Isten engem, szép asszony! . . . mormogta fogai között a vitéz gróf, és kedvtelve nézett a Sára megzavarodott arcára.

— Siess már, esőlköld meg a méltóságos ur kezeit . . . esőlköld, ő megment tégedet . . . Én tokajit hozok, jó tokajit, harminc esztendeje tartogatom.

A szép asszony zavara tetőpontra hágott, mikor a csodakatonával, kiről annyit hallott, egyedül maradt.

— Én nem tudom —

— De én tudom, szép Sára; azt mondta Salamon, esőlkölj meg engemet, mert én . . . én téged — istenuccese megcsókollak.

— És megcsókolt hiven.

Sára megrettent a hirtelen dologtól és kiszaladt. Sokáig nem tudta egő arcáról elkergetni az áruló pirosságot. Hívta be Salamon, de nem ment

volna a világot . . . jaj az a esők . . . az a esők. Holnap is fogja érezni, holnap után is . . . sokáig.

Benn a méltóságos gróf apróra elmondta a tennivalót.

(Vége köv.)

Mi ujság?

Az őszi korzó.

Pirosodnak és sárgulnak a fák zöld lombjai. Ránk csapódik az őszi szellő, szívünkbe muzsikál az ős s az elmulás hangulata. Egy-egy hervadt-sárga falevél a lábunkhoz esik, biztos bizonyosságul, hogy itt az ős, majd jön a tél. Jön a tél; szegény, rongyos, fázós embereknek a nyomorúsága s a gazdag, diszes, a pezsgővéri embereknek az öröme. Igen, az egyiknek örömet, a másiknak szomorúságot hoznak az új napok. Így szokott az lenni mindig. Lám, azoknak, akik a korzón lejtnek, gyönyörűséget hoz az új idény. Lemosolyog az arcukról, ott ring a testükön az életöröm. Ezek vágyakozva várják az új napokat, mondjuk a kezdődő szezon. Hogyne, hisz most kezdődik a színházi élet, a kacagató, a tanulságos, jönnek a báli esték, fülharsan, mesél a muzsika; leányzavarnak a férfiak, férfiak boldog leányról. Sokan sétálnak a korzón: hölgyek, urak, diákok katonatisztek, az asszonyok üdék, de a toalettjük már nem olyan színes mint a múlt hetekben volt. Hanem őszi. Ha két asszony összekerül már nem is a fűrdőről beszél, hanem a jövőről, hogy lesz, mint lesz, lehet-e mulatni? S megállapítják reménykedve: igen is, lehet. Az urak már a jelenről beszélnek, tudják, hogy az a legjobb. Egymásnak mutogatják: No nézd már! Ott megy egy asszony. Amott is egy szép baba. A katonatisztek se harciasak a nagygyakorlatok után. A legtöbb náthás egy kicsit s a zöme nagyon fázik: gallérban, nagykabátban csörtet el, lassan. A korzón az idény kevés az udvarló. Sem a férfiak, sem az agglegények, sem a tiszték nem udvarolnak a szép asszonyoknak, leányoknak. Asszony asszonnyal, férfi férfival sétál leginkább. Csak itt-ott ballag egy-egy magányos napember, avagy egy-egy fiatal szerelmes pár. Ugyan mi ennek az oka? Csak tán nem az, hogy a férfiak nem tudnak udvarolni, nem szeretnek sokat beszélni? Talán egy kicsit lusták udvarolni? Vagy talán — nem kutatjuk, mert még eltaláljuk, hogy félnek udvarolni. Hát egy kicsit van is okuk rá. A mi kis városunk pletyka város! Ha egy férfi háromszor egymásutánban végigmereszkedik a korzón ugyanazzal a nővel, felkapja őket a hír, megindul a pletyka a kombináció s egyszerre csak azon veszik észre magukat, hogy a tisztelt mucsai társadalom összeadta őket. No de ezen nem lehet változtatni. Annyi bizonyos, hogy az asszonyok s a leányok esti nyolc órákor mérgesen, csalódottan hagyják el a korzót s dühösek az „udvariatlan” emberekre, akik csak mint kérők mernek bátran föllépni, ha nem is mindig, hanem udvarolni még a XX. században se tudnak erre mifelénk.

Esküvő.

Vimmer Mariann polgármesterünk leányát f. hó 17-én vezeti oltárhoz Blascok Ferenc, Poppenheim gróf kiskéri intézője. A polgári kötés d. e. 10 órákor lesz, míg az egyházi szertartás déli 1 órákor fog a kegyuri templomban megtartani.

A közigazgatási bizottságból.

Esztergom vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta ülését a főispán elnöke alatt. A szakelődök rendes havi referációjából közöljük a következő érdekesebb ügyeket. A bizottság megsemmisítette a szentgyörgyemezei közbirtokosság vadászberletére vonatkozó árverést, melyen a berletet Bottner Béla bárónak adták ki. — A megsemmisítésre az szolgáltatott okot, hogy az

árverés nem lett az előirt szabályok szerint hirdetve. A bizottság jóváhagyta az alispánnak ama határozatát, mellyel Bártfay Géának a város polgármestere és volt adópénztárnoka ellen tett fegyelmi feljelentését elutasította. A pénzügyigazgató az adók behajtásának lanyhaságáról panaszkodott. Kimutatta, hogy az idén a tavalyihoz képest csak állami adóban 940000 koronával folyt be kevesebb. A bizottság utasította az alispánt, hogy keresse meg a város polgármesterét és a községi elöljáróságokat az adók erélyes behajtása végett. A bizottság egyébként tudomásul vette a szakreferádákat és az ülés d. e. 11 órákor véget ért.

Az alispán névnapja.

Kedden volt Kálmán napja, mely alkalomból a vármegye tisztikara, valamint a segéd-és kezelő hivatalnokai kar testületileg jelent meg dr. Perényi Kálmán alispán lakásán, hogy névnapja alkalmából üdvözölje. A vármegye tisztviselői és hivatalnokai d. e. 10 órákor gyülekeztek Pongrácz Kázmér vármegyei főjegyző hivatalos helyiségében, honnan az alispán lakására mentek, és ott vezetőjük, a vm. főjegyző tolmácsolta a vármegye első tisztviselője iránti ragaszkodásukat és jókívánataikat. A város üdvözlő küldöttségét a polgármester vezette az alispán elé. Az alispán meleg szavakban köszönte meg a város és megye jókívánatait, majd az üdvözlő küldöttségeket villásreggelen látta magánál vendégül.

A királyi szobránál.

Rudolf trónörökös szobrának hétfőn történt leleplezésénél a vármegye is képviseltette magát. A küldöttséget melynek résztvevőit már a múltkor megemlítettük, az alispán vezette. A leleplezésnél megjelent Gyapay Pál főispán is.

A városok orsz. értekezlete.

A belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályok szerint működő és a „R. t. városok polgármestereinek országos egyesülete” címet viselő illusztris testület Budapesten f. hó 12-én tartotta a f. hó 26-án ugyanezen Budapesten tartandó alakuló közgyűlés és orsz. kongresszus előkészítését célzó bizottsági ülését, amelyen városunkat Vimmer Imre polgármester és Osváth Andor főjegyző képviselték. Az előkészítő bizottság a polgármesterek egyesülete elnökül Szentpály István dr.-t Miskolc város polgármesterét, az eddigi kongresszusok elnökét, alelnökül pedig Majerszky Béla nyíregyházi és Vimmer Imre esztergomi polgármestereket mint eddigi alelnököket, ügyészül pedig dr. Földváry Istvánt, városunk főügyészét jelölte és ajánlja megválasztásra. A kormány által a városok ideiglenes segélyezésére előirányzott két millió koronát a bizottság kevesli és egyébként a segélyezést úgy véli megoldhatónak, hogy minden város a pótdója arányában nyerjen az ideiglenes segélyből támogatást. Az új városi törvény alapelveinek emlékiratba való foglalásával a bizottság Osváth Andor értekezleti jegyzőt, Esztergom város főjegyzőjét bizta meg.

Két új ügyvéd.

Dr. Grph József és dr. Kelemen Béla ügyvédjelöltek jó sikerrel tették le az ügyvédi vizsgálatot. Mindkét új ügyvéd városunkban fog letelepedni.

Megszökött tanító.

A párkányi izr. hitközség elemi iskolájának tanítója, meg a múlt hó folyamán ismeretlen helyre távozott. Az iskolaszék jelentést tett az esetről a közigazgatási bizottságnak, mely a megszökött tanító ellen állásától való felfüggesztése mellett fegyelmi vizsgálatot rendelt el.

Megált a szüret.

Az 1878-ik esztendőt emlegetik a gazdák, mint a melyik évben úgy öntötte a szőlő a termést hogy a mennyi hordót adtak, annyi must járt érte s még így is oly nagy volt a termés, hogy földbe ásott kádakban forrott ki a must. 30 esztendőnek kellett elmúlnia, hogy a szőlők ismét esodát produkáljanak s eső nélkül holdankint 60—80 hektoliter termést adjanak. Nem szólva arról, hogy az alföldön, Erdélyben szinte megelégték az áldást és azt mondják, hogyha kevesebb volna, a termés jobb volna, konstatálnunk kell, hogy a mi vidékünkön is alaposan beütött a termés, a mely néhány szőlőgazdának ugyancsak főfáját okoz. Ennek pedig az az oka, hogy legnagyobb előrelátással nem lehetett megállapítani a termés nagyságát s minthogy nem volt elég a hordó, igen sok helyen be kellett szüntetni a szüretet. Alig van ma Esztergomban szőlőhegy, a hol egy-két szüret félbe ne maradt volna s bizony aranyért sem lehet már hordót kapni. A mi a Hegyalján minden évben ismétlődik, hogy a szüret novemberben vannak, az lesz az idén, legalább részben, mi nálunk is. Novemberben még lesz hangos szőlőhegy városunk környékén, szüretelni fognak, ha ugyan lesz akkorra hordó, a mire ma még azonban nincs kilátás.

Közgyűlés.

A város képviselőtestülete f. hó 22-én rendkívüli közgyűlést tart.

Elutasító ítélet.

A m. kir. közigazgatási bíróság Mácsik Lajos vármegyei díjnokot a városnál díjnoki alkalmaztatásából folyólag támasztott keresetével elutasította. Mácsikot t. i. a rendőrkapitány annak idején állítólag a r. fogalmazó teendőnek ideiglenes ellátásával bizta meg és ezért helyettesi díjazást követelt. Minthogy őt nem a törvényes fórum helyettesítette a felső bírósági ítélet igényével elutasította.

Beteg végrehajtó.

Várnai Adolf városi végrehajtó, akit a képviselet nyugdíjazási kérvényével elutasított a városhoz betegsége okából hosszabb tartalmú szabadságolás iránt folyamodott.

Védekezés a vörheny ellen.

A város polgármestere széleskörű intézkedéseket tett a járvány korlátozására és megszüntetésére. Az iskolák vezetői rendeletben hívtak fel az összes iskolai helyiségeket, de főképp a tantermek felszűrésére és fertőtlenítésére. A ragálygyanus növendékeknek csak orvosi bizonyítvány mellett engedtetik meg az iskolabajárás. A hatósági közegek külön rendeletet kaptak, melyben köteleességeik szorgos betartására hívtak fel. Fontos és a járvány fellépése folytán elkerülhetetlenül szükséges az utcai nyílt csatornák gyakoribb és hatályosabb tisztogatása és fertőtlenítése. A napszámosok szaporítása által gondoskodva van, hogy azok ne csak söpörtesenek; hanem vízzel is öblítsenek. Minden háztulajdonos megengedni tartozik, hogy az utcai napszámosok házuk kútjaiból vizet meríthessenek. A rendőrkapitány a köztisztasági szabályrendeletnek kellő szigorral érvényt fog szerezni. E végből közegek közül többeket a köztisztaságra való állandó felügyelettel bízt meg, akik utcáról-utca-ra és házról-házra járván, a háztulajdonosokat az észrevett tisztaságellenes dolgokra figyelmeztetik, végrehajtásukat ellenőrzik, szükség esetén pedig feljelentéseket tesznek, aminek érdekében büntetés lesz a következménye. A hatósági orvosok a rendőrkapitány köztisztasági tevékenységét hathatósan támogatni fogják. Ezekre a speciális óvintézkedésekre ugyancsak szükség volt mert a járvány hevesességében nem esőkkent, hanem még nagyobodott. F. év október 1-től 13-ig 35 újabb esetet jelentettek be az orvosok, melyekhez a szeptember végi létszámot adva: 59 vörhenybetegről beszélhetünk. Ezek közül alig 10% gyógyult idáig meg. Az év eleje óta 173 eset fordult elő 14 halálozással.

Népfölkelők jelentkezése.

Az 1893. évi XXXVII. t. c. értelmében mindazon katonailag kiképzett egyének, kik a közös hadseregben, a honvédségnél, a hadi tengerészetnél vagy csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezett egyének, kik népfölkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal vannak ellátva, a ma tartandó szemlénél jelentkezni tartoznak. Tegnap jelentkeztek az 1875—1869. években, ma az 1868—1866. években született népfölkelők jelentkeznek, személyesen vagy írásban. A személyes jelentkezésnél a népfölkelési vagy egyéb katonai igazolványt kell felmutatni; az írásbeli jelentkezésnél csatolni. Azon egyének, akiknek igazolási könyvükbe bejegyezve van a „Jelentkezni nem kötelezett”, jelentkezni nem tartoznak. Írásban jelentkezhetnek: A népfölkelési tisztjelöltek, papok és papnövédek, közigazgatási és állami tisztviselők, valamint a tanintézetek tanárai és tanítói, továbbá a hivatalos szolgák, fegyőrök stb., ha állásuknál fogva a személyes jelentkezésben akadályozva vannak, a pénzügyorségnél, erdészetenél, vasutaknál, gőzhajózásnál posta- és táviradónál és egyéb közforgalmi intézetnél tényleg szolgálatban állók; a kőszénbányában alkalmazott hivatalnokok és bányamunkások; végül akik a jelentkezésben fontos okokból (családi viszonyok, betegség, szabadságvesztés, utazás, stb.) gátolva vannak. „Jelentkező lap”-ok a polgármesteri hivatalban ingyen kaphatók. A szemle a városház udvarán fog történni ma is.

Napfényre került bűn.

A párkányi járásbírósa építésénél a földmunkák közben egy teljesen ép csontvázat találtak. A csontváz nemrég, mintegy 15—20 éve feledhetett a földben és alapos a gyanu, hogy egy nemis oly régen elkövetett bűncselekmény folytán került oda. Talán a régi hírhedt párkányi vásárok egyikén tették el azt a valakit láb alól, akinek a csontváza most kiáltó mementóként vetődött ki a munkások ásaí között. A nyomozás már megindult és nem lehetetlen, hogy egy érdekes bűntényt fog felderíteni.

Tűz Párkányban.

Párkányból írják: F. hó 12-én reggel 2 óra körül a község tulajdonát képező „Öreg városház” nevű épület, eddig ismeretlen okból kigyulladt. A tüzet Székér Vince éjjeli őr vette észre, s így a nyomban kivonuló tűzoltóság negyed órai munka után lokalizálta azt. A kár jelentéktelen.

Rendőri hírek.

Rázuhant a szikla. Piszékéről írja tudósítónk, hogy a Seenger-féle kőbányában f. hó 3-án Árendás István köfajtó munkást súlyos baleset érte. Árendás egy másik társával egy 15 méter magas kődarabot akart helyéről elmozdítani, az ehhez szolgáló emelőpé, az ugynevezett janesika azonban miután egy darabra már felemelte a követ, kiesett alóla. A visszahant súlyos kő Árendást egy sziklafalhoz nyomta. A szegény ember gyomrát összeroncsolta a kő.

A gép áldozata. Lajos Eszter 18 éves leány napszámosmunkát végzett a basaharci István-téglagyárban. A téglasajtoló géphez volt állítva, hogy a sajtolóba a kész téglákat kivegye. A szerencsétlen valahogy egy másodpercnyi időre a gépen felejtette kezét, mire a már több szerencsétlenséget okozó gép a második és harmadik ujját leszakította. A munkásnő a rettenetes kintől elájult. A gyár igazgatója rögtön Pilismarótra küldött orvosért, ki aztán bekötözte a leány kezét.

Az újbor hatása. Csolnokon f. hó 12-én Findt Lőrincet a saját pincéjében úgy megverték, ifj. Binder György és Hansznek József nevű barátai, hogy vagy egy hétig fogja nyomni az ágyat a különös vendégszeretet miatt.

Utóállás. Csolnokon f. hó 11-én Schutt Imrét Tóth Zsigmond, Szabó János és Tóth András a nyílt utcán megtámadták és véresre verték.

Megmárt gyermekek. Tokodon f. hó 13-án Szabó Mátyas gazda 8 éves András fián kiütött a veszettség. A fiút egy eb harapta meg több gyermekkel együtt. A többieknek még semmi nyoma a betegségnél. Az irtózatot kinokot szenvedő gyermeket az előjáróság Budapestre szállította.

Állategészségügy.

Gazdasági tudósítónk jelenti, hogy Bajna községben a lépfene szörványosan fellépett. A hatóság elrendelte az istállózárlatot.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsió használat által.

Kimerültség megszűnik,

s a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily válságos perczében, a

SCOTT-féle Emulsió

erőt kölcsönöz, bátorít, s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban,

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

695/1908. végreh. szám.

Arverési hirdetés.

A Zombori kir. járásbírósa 1908. évi 11314 számú végzése következtében (hivatalból) dr. Barta Felix ügyvéd által képviselt a Torzsai Takarékpénztár r. t. javára 1200 K s jár. erejéig 1908. évi szept. hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1096 kor. becsült következő ingóságok u. m. butorok zongora nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a muzslai kir. járásbírósa

1908. évi V. 447/2 számú végzése folytán Párkányban alperes lakásán leendő megtartására **1908. évi október hó 26 napjának délutáni 4 óráját** határidőül kitzűzöm és ahhoz venni szándékozókat ezenel oly megjegyzéssel hívom meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fogadják.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Muzslán, 1908. évi okt. hó 8 napján.

Kiss Sándor kir. bir. végrehajtó.

8219/1908 tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az esztergomi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az esztergomi takarékpénztár végrehajtónak Búcsi Sándor és neje Tóth Erzsébet végrehajtást szenvedettek elleni 200 korona tőke követelésének, ennek 1905. évi február hó 28 napjától számított 8%-os kamata és ezuttal megállapított 14 korona 30 fillér árverés kérelmezési költségének kielégítése iránti végrehajtási ügyében a komáromi kir. törvényszék kerületéhez tartozó esztergomi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság területén Dunamocs község határában fekvő a dunamocsi 25 sz. tkvi betétben 1 sor 601 hrsz. a végrehajtást szenvedettek tulajdonául felvett 241 ó. i. sz. ház és udvarra 800 kor. Búcsi Sándorné szül. Tót Erzsébet és Székely Ferencné sz. Tót Lidianak a dunamocsi 478 sz. tkvi betétben 2—3 sor 18822 és 1889 hrsz. a. felvett szellőterg dűlői szántó és szőlőjükre és közös legelőből járó 3702 résznyi illetőségükre 202 kor kikialtási árban az árverés ez utóbbi ingatlanra az 1881. 60. t. c. 156 §-ának alkalmazásával elrendeltetvén az árverés határidejéül **1908. évi október hó 27 napjának d. e. 10 óráját** Dunamocs község házához kitzűzte azzal, hogy ugyanakkor a fent jelzett ingatlan esetleg a kikialtási áron alul is el fog adják.

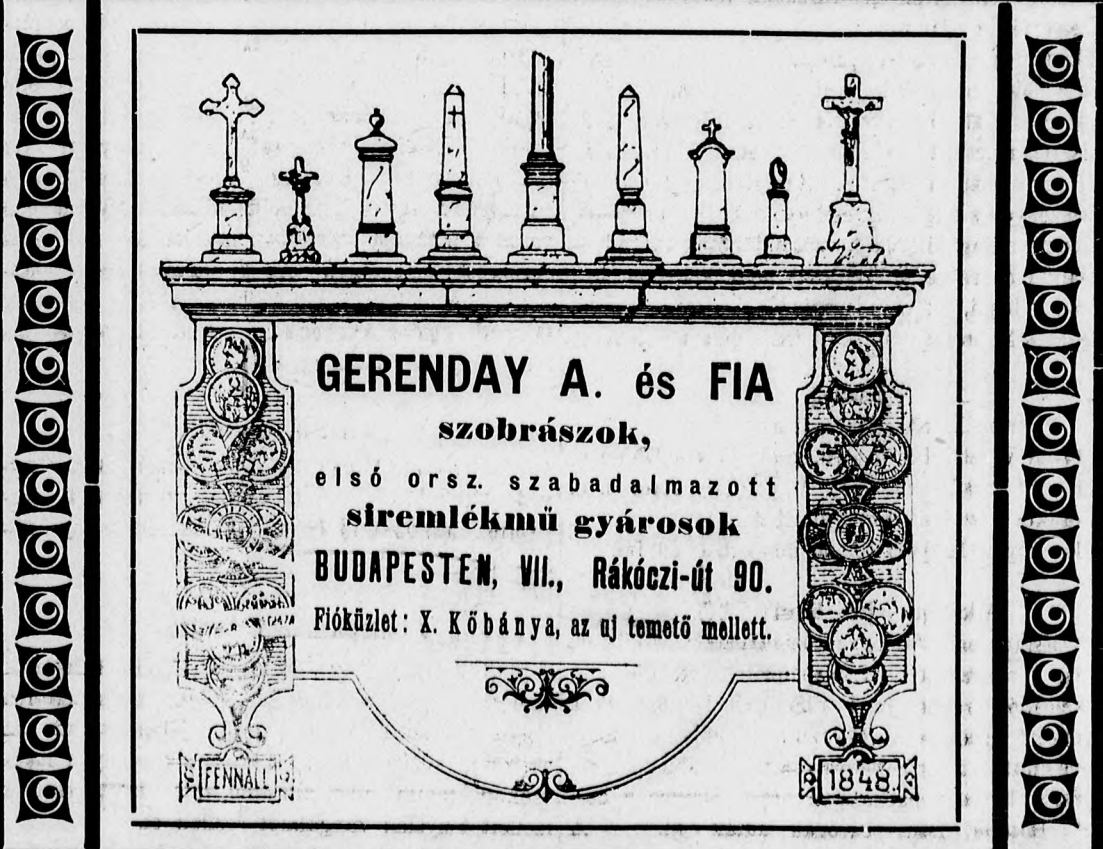
Bánatpénzül az ingatlan kikialtási árának 10%-a teendő le. Árverezni szándékozók a bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy annak a bíróságnál történi előzetes elhelyezéséről szóló elismervényt átadni.

A vételár 3 egyenlő részletben 3 hónap alatt fizetendő az árverés napjától számított 5% kamattal.

Az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételeket a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Dunamocs község házában a hirdetmények között meglehet tekinteni.

Esztergom, 1908. évi aug. hó 4 napján.

Környei Imre kir. járásbíró.

GERENDAY A. és FIA
szobrászok,

első orsz. szabadalmazott
siremlékmű gyárosok

BUDAPESTEN, VII., Rákóczi-út 90.
Flóközlet: X. Kőbánya, az új temető mellett.

FENNALL 1848

Esztergomi Lapok nyomdája „Hunnia” könyvnyomda Esztergom.